

## СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань правової політики

20 січня 2026 року

Веде засідання голова Комітету МАСЛОВ Д.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... Сергія Владиславовича Соболева.

Сергій Володимирович Власенко, ви не погодитесь, Сергій Володимирович, люб'язно виконати обов'язки секретаря засідання? Сергій Володимирович! Ага, Сергія Володимировича вже немає.

Соболев Сергій Владиславович.

Колеги, тоді давайте зачекаємо, маємо зв'язатись. Оскільки у нас всі публікуються відеозаписи, то для тих, хто буде з цікавістю дивитись засідання комітету, сподіваюсь, пояснюю просто. У зв'язку з тим, що у нас немає постійного секретаря засідання через те, що, на жаль, пішов з життя наш колега і товариш пан Олег Макаров і ця квота досі не заповнена, тому ми кожне засідання комітету маємо обирати секретаря засідання.

ВЛАСЕНКО С.В. Так, а, пане голово, може, проговорить це питання з фракцією "Голос", щоб вони не заперечували...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Говорив вже, говорив неодноразово. Немає голосів у "Голосі".

ВЛАСЕНКО С.В. Дивіться, я теж з ними говорив про це, єдине, що я говорив про це з ними місяців п'ять назад, може, зараз поновити цю історію, і сказати, що якщо вони делегують людину, то немає питань, ми цю квоту віддамо. Ми не тримаємо цю квоту. Але кожен раз у нас це відбувається, якийсь...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, я говорив, мені, давайте так, це там внутрішні фракційні питання, не будемо зараз це проговорювати.

ВЛАСЕНКО С.В. Да-да-да, не треба, "внутряки" не треба розповідати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да. Але є складнощі.

ВЛАСЕНКО С.В. Я ж теж розмовляв, я теж розумію всі "внутряки".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, чи не погодитесь люб'язно, немає просто...

ВЛАСЕНКО С.В. Я не погоджуюсь, але ви ж проти моєї волі проголосуєте за це, я так розумію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ні, ми ж дружні, як єдина команда.

ВЛАСЕНКО С.В. Ну, що робити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не будете заперечувати?

ВЛАСЕНКО С.В. Ви вже звикли, що на мене можна повісти цю роботу, давайте вішайте, вішайте. Я єдине, що проголосую проти. Але вішайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хоч, може, утримаєтесь.

ВЛАСЕНКО С.В. Голосуємо, пане голово. Якщо немає інших пропозицій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, немає інших пропозицій... Да немає просто у кого пропозиції подавати, ви ж бачите, хто є. Має бути з іншої фракції.

ВЛАСЕНКО С.В. Ні, я знаю фракційний розклад в комітеті, я знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да, і не може бути з тієї ж фракції, що перший заступник.

ВЛАСЕНКО С.В. Я все розумію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, є пропозиція Сергія Володимировича Власенка наділити знову цими почесними обов'язками виконати функції секретаря засідання.

ВЛАСЕНКО С.В. Навіщо я підключився до комітету, вообщє не понимаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте швидко, поки є зв'язок у Сергія Володимировича. Голосуємо.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гунько.  
Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Дирдін – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маслов – за.  
Німченко.  
Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболєв.  
Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, наскільки я бачу, 14 – за, 1 – проти. Отже, рішення прийнято.

Дякую, Сергій Володимирович. Іншим нагадаю, що якщо з якихось причин Сергій Володимирович не може провести підрахунок голосів, то це роблю я, ми вже і раніше це визначали, так що це дозволено.

Так, тоді переходимо до прийняття порядку денного за основу. Колеги, порядок денний було розіслано завчасно. Отже, пропоную переходити до голосування за основу.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гунько.  
Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маслов – за.

Німченко.

Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболєв.

Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс. Фріс Ігор.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В. 15 – за, 0 – утримались, 0 – проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Рішення прийнято.

Якщо немає пропозицій до порядку денного, то... Не бачу пропозицій.  
Тоді пропоную переходити до голосування порядку денного в цілому.  
Переходимо до голосування.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гунько.

Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маслов – за.  
Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для стенограми: також присутній на засіданні комітету перший заступник голови комітету, народний депутат України Німченко Василь Іванович.

Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболев.

Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

ВЛАСЕНКО С.В. 16 – за, 0 – проти, 0 – утрималося.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Прийняли порядок денний.

Тому переходимо до розгляду першого питання порядку денного. Це оголошення про проведення конкурсу на дві посади члена Вищої ради правосуддя (частина друга статті 201 прим.1 Регламенту Верховної Ради України).

Колеги, нагадаю, що в серпні спливають повноваження двох призначених членів Вищої ради правосуддя за квотою Верховної Ради України. Відповідно закон говорить, що не пізніше 6 місяців до закінчення повноважень маємо оголосити новий конкурс. Це припадає, якщо я не помиляюсь, на 15 лютого. Відповідно є пропозиція оголосити про проведення відповідного конкурсу зараз, і документи... Зараз дам слово секретаріату, там, здається, з 9 числа у нас стоїть в проекті рішення комітету оголошення.

Слово секретаріату по цьому питанню. Прошу, Ігор Колісник.

КОЛІСНИК І.В. До 15 числа ми маємо оголосити конкурс... вірніше, не ми, а Апарат, комітет має внести подання. Є пропозиція оголосити з 9 числа, щоб депутати... кандидати протягом 25 днів, а це до 5 березня, подавали документи.

Чому вибрана приблизно така дата? У зв'язку з тим, що кандидати повинні заповнити декларацію за 2025 рік, а ми розуміємо приблизно, що податкова буде передавати основні такі показники для заповнення декларації десь орієнтовно до кінця лютого. У зв'язку з тим, щоб спростити цю процедуру, є пропозиція максимально відтягнути оголошення конкурсу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, зрозуміла позиція.

Колеги, чи є необхідність обговорювати дане питання?

Якщо немає необхідності обговорювати дане питання, пропоную перейти до голосування за запропонований проект рішення комітету. Добре.

Так, переходимо до голосування.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гунько.  
Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Дирдін – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. За – Князевич.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маслов – За.  
Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Німченко - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболєв.  
Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

ВЛАСЕНКО С.В. 16 – за, 0 – проти, 0 – утрималось.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Рішення прийнято.

Переходимо до другого питання порядку денного. Звіт комітету про стан виконання Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2025 рік.

Колеги, чи є необхідність обговорювати дане питання?

Якщо ніхто не наполягає, пропоную перейти до голосування за запропонований проект рішення комітету.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гунько.

Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Дирдін – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

КНЯЕВИЧ Р.П. Князевич – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маслов – за.  
Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Німченко теж за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.  
Соболев.  
Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

ВЛАСЕНКО С.В. 14 – за, 1 – теж за. Тобто 15 – за, проти – немає,  
утримались – немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Окей. Прямо якесь синхронне голосування.

\_\_\_\_\_. Це ризиковано по сьогоднішніх реаліях.

ВЛАСЕНКО С.В. А сьогодні взагалі якось так іде спокійно. Ні? Може, давайте...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви так давайте не цей...

ВЛАСЕНКО С.В. Давайте не давайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Звіт про роботу комітету за період восьмої-тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання – наступне питання.

Ігор Колісник, дуже коротко.

КОЛІСНИК І.В. Секретаріатом підготовлено інформацію про роботу комітету за восьму-тринадцяту сесію. Відповідно до закону таку інформацію ми маємо готувати разом з секретарем комітету. Але зважаючи на те, що секретаря комітету вже немає, у нас нема можливості відтягувати це питання. Тому буду пропонувати винести на розгляд комітету це питання без секретаря комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло колегам?

Якщо немає необхідності обговорювати дане питання... Немає необхідності обговорювати дане питання? Немає. Тоді переходимо до голосування за запропонований проект рішення. По ситуації із секретарем комітету зрозуміло, да?

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гунько.

ГУНЬКО А.Г. Гунько – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Демченко.

Гунько (для стенограми) присутній член комітету.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це хто "за" другий? Ватрас?

ДЕМЧЕНКО С.О. Демченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Демченко. Та я ще вас не назвав. Але добре, "за" то "за".

ГУНЬКО А.Г. І Гунько – за.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ви сказали: Демченко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да? Добре.

Гунько Анатолій Григорович (для стенограми) також член комітету, народний депутат, присутній на засіданні.

Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Князевич – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маслов – за.

Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Німченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За – Павліш.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

Соболєв.

Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За – Стефанчук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

ВЛАСЕНКО С.В. 14 – за, 0 – проти, 0 – утрималися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз, чекайте. В мене трошки більше.

ВЛАСЕНКО С.В. Не може бути більше. У нас не було, по-моєму...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас не проголосував. Пузанов і Соболєв.

ВАТРАС В.А. Ватрас – за.

ВЛАСЕНКО С.В. Якщо Ватрас – за, то тоді 15 – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, 16.

ВЛАСЕНКО С.В. Ватрас перед тим не голосував. Замість нього, не замість, а проголосував Гунько, якого не було, і в нас Пузанова не було. Тобто у нас 15 мінус 1 – 14.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, так у нас Гунько проголосував тепер.

ВЛАСЕНКО С.В. Замість... У нас не голосував... У нас було 15 голосів. Не проголосував на той момент Ватрас, але проголосував Гунько, і не проголосував Пузанов. Тому от у нас 14.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І Соболєв.

Давайте я ще раз.

\_\_\_\_\_. Денис Вячеславович, все вірно Сергій Володимирович говорить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення прийнято. Добре. Так... Хто ж буде сперечатися з секретарем засідання.

Так, проект закону, наступне, переходимо до розгляду наступного питання. Проект Закону про внесення зміни до частини другої статті 32 Цивільного кодексу України щодо вдосконалення порядку вчинення правочинів неповнолітньою особою (реєстраційний номер 12254).

Прошу голову профільного підкомітету доповісти про результати розгляду на підкомітеті зазначеного законопроекту.

КАЛАУР І.Р. Дякую, колеги.

Денис Вячеславович, підкомітет з питань цивільного та адміністративного законодавства в режимі онлайн розглянув законопроект, підготовлений до другого читання. Жоден з депутатів не висловив додаткових зауважень, тому пропонується рекомендувати Верховній Раді прийняти його в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую підкомітету і, Іване Романовичу, вам так само.

Я думаю, що є сенс по цьому питанню надати слово нашому колезі автору і ініціатору, власне, цього законопроекту пану Ігорю Павловичу Фрісу від авторів. Прошу.

ФРІС І.П. Дякую, пане голово. Дякую, Іван Романович. Дякую членам підкомітету.

Ви знаєте, я себе тільки що зламав на думці, а чого в мене немає висновку комітету, який я маю зараз доповісти, і потім я зрозумів, що це не мій підкомітет, а підкомітет Калаура. Тому дякую щиро за допомогу в опрацюванні вказаного законопроекту.

В першій редакції, коли ми приймали вказаний законопроект, я пригадую, була думка Сергія Володимировича Власенка, що нам треба було застосувати 116-у, і велике спасибі йому за це, тому що ми змогли чітко і правильно врегулювати, систематизувати всі позиції в різних законопроектах, навіть ті, які не були предметом розгляду в першому читанні, але є предметом регулювання вказаних правовідносин, відносяться до вказаних законопроектів, це законопроекти: "Про охорону дитинства" і про правовий захист безпритульних і малолітніх громадян, і Сімейний кодекс, і Цивільний кодекс. Тобто ми зробили однакову уніфіковану рамку стосовно вчинення правочинів за участю неповнолітніх осіб і від імені малолітніх осіб.

Що саме було запропоновано? Ключове з того, що вже колеги мене запитували, я поспробую зразу дати на це відповідь.

Перше. Ми прибираємо необхідність рішення органу опіки і піклування щодо правочинів за участю малолітніх і неповнолітніх осіб у випадку набуття ними у власність нерухомого майна безоплатно. Тобто коли неповнолітні будуть дарувати майно, як ми знаємо, договори дарування в нас не встановлюють будь-яких зобов'язань, а Цивільний і Сімейний кодекси

визначають поняття, що батьки або усиновителі, опікуни не мають право видавати письмові зобов'язання від імені малолітніх і неповнолітніх, і підопічних осіб. Тому безоплатні договори вони у нас беззобов'язальні. І в цьому випадку рішення органу опіки і піклування, на нашу думку, непотрібно.

Другий момент. Це те, що ми визначаємо рівноцінний, однаковий підхід щодо видів правочинів у всіх нормативних правах, які я озвучив. Тобто при відчуженні майна, при передачі майна в іпотеку, заставу, при укладенні договорів поділу потрібне рішення органів опіки і піклування, і батьки матимуть право надавати згоду на укладення таких правочинів неповнолітніми особами з обмеженою дієздатністю так само виключно за рішенням органу опіки і піклування.

І третій момент. Ми вводимо позицію щодо осіб, які не мають можливості надати таку згоду, які є безвісти відсутніми за особливих обставин, які є інтернованими, і долучаємо їх у ту норму, яка сьогодні діє стосовно... тоді, коли батьки більше шести місяців не приймають участі у вихованні дитини. Так само ми визначаємо такий же самий період часу, якщо такі батьки перебувають за особливих обставин і не можуть впливати на життя дитини, так само такий правочин може бути посвідчений без згоди другого з подружжя.

Оце основні ключові моменти. І, до речі, зараз готується, як я знаю, кінцева редакція Цивільного кодексу України, яка буде містити в тому числі книгу про сімейне право і загальні норми Цивільного кодексу. Вони так само будуть врегульовувати подібні питання в такій самій концепції. Хоча до другого читання, звісно, їх треба буде привести до відповідності до цих законопроектів, якщо комітет підтримає вказані норми.

Дякую, колеги, за підтримку. Дійсно, важливий законопроект, тому що сьогодні у нас є розбіжність в діях норм Сімейного кодексу і Цивільного, і ми подекуди не знаємо, яким чином застосовувати ту чи іншу норму при посвідченні відповідних правочинів.

Дякую щиро. Може, Міністерство юстиції так само скаже свою думку. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неодмінно Міністерство юстиції скаже. Але перед цим Сергій Олексійович Демченко, рука піднята.

ДЕМЧЕНКО С.О. Дякую, колеги. Всім добрий день! Мені дуже сподобався зовнішній вигляд новий, імідж Ігоря Павловича.

ФРІС І.П. Ні, я просто окуляри не одів, Сергій. Я просто окуляри не одів.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ні, борода майже така... Це так, як авторитет вже. Колеги...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це холод просто. Холодно, то як полярник.

ДЕМЧЕНКО С.О. Я зрозумів.

По суті. В мене є декілька питань, які озвучував Ігорю Павловичу, але поки що не почув відповіді на них, тому, напевно, хотів би озвучити на комітеті. Первісна редакція цього законопроекту в мене викликала безліч питань. Насамперед пов'язано з тим, що вона передбачала будь-яке набуття права власності на відповідне майно на користь відповідних дітей. І в мене виникало питання, що може бути зустрічне зобов'язання, коли набувається майно, яке поставить в негарне становище (в лапках) відповідно дітей, про яких йде мова. Це почули, і я радий. І залишили безоплатне набуття права власності на відповідне майно.

Але, колеги, я хотів би, напевно, цивілістів почути, я, напевно, не в цій підгрупі, яка обговорювала законопроект, тому я не чув, можливо, це обговорювалося, просив би тоді озвучити, якщо не обговорювалося, надати

відповідь. Безоплатне набуття майна може передбачати додаткові умови в договорі, як і майбутні зобов'язання, так і якісь обтяження відповідні, я не знаю, наприклад, там здійснити з цим майном ті чи інші речі обов'язково, які можуть передбачати у майбутньому витрати. І ці витрати фактично можуть поставити в скрутне становище...

ФРІС І.П. Сергій Олексійович, можна, зразу відповідь надам. Я зразу просто, ти, може, просто не почув, я озвучив це. У нас норма сімейного і цивільного прямо передбачає, що батькам заборонено давати письмові зобов'язання від імені неповнолітніх дітей. Тому в договорі вони не можуть давати будь-яких зобов'язань від імені дітей.

ДЕМЧЕНКО С.О. Так, а як в такому випадку купівля-продаж буде нерухомості...

ФРІС І.П. А ми купівлю-продаж тут не обговорюємо. Купівля-продаж здійснюється за рішенням органу опіки і піклування.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ти кажеш, є загальна заборона. Є загальна заборона, ця загальна заборона тоді і на купівлю-продаж розповсюджується. Тоді не можна...

ФРІС І.П. У нас в купівлі-продажу є рішення органу опіки і піклування, яке визначає умови...

ДЕМЧЕНКО С.О. Я розумію, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, стоп-стоп-стоп! Давайте так, у нас не діалог, наш цей випуск тепер розміщуватися на сайті буде, всі будуть дивитися, люди не зрозуміють, коли ви один одного перебиваєте. Давайте по черзі.

Сергій Олексійович, потім Ігор Павлович відповідає.

ДЕМЧЕНКО С.О. Тобто ще раз. Якщо у нас будь-які правочини можна здійснити на користь дітей виключно без якихось зобов'язань, то відповідно, я так розумію, що не можна на користь дитини укласти договір купівлі-продажу якогось майна. За такою логікою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це питання. Правильно?

ДЕМЧЕНКО С.О. Якщо я правильно зрозумів, просто, я цього не знаю, я хотів уточнити тоді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович, будь ласка.

ФРІС І.П. Рішення органу опіки і піклування на придбання майна або на відчуження майна, яке здійснюється неповнолітніми особами, встановлює перелік тих зобов'язань, які мають право вчиняти безпосередньо батьки. Але це не є видачею письмових зобов'язань від імені неповнолітньої дитини. Відбувається за рішенням органу, який відповідно до закону контролює виконання умов щодо набуття і відчуження майна неповнолітніми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почули, Сергій Олексійович.

ДЕМЧЕНКО С.О. Для мене якось складно було. Не почув. Я хотів ще раз уточнити. Якщо виникає будь-яке зобов'язання в правочині, який на користь дитини укладається, цей правочин неможливо укласти батькам, або цей правочин заборонено укладати, в тому числі і безоплатна передача майна на користь дитини без погодження органу опіки і попечительства. Тобто два варіанти: або взагалі заборонено, або заборонено без погодження опіки і

попечительства. Хотілося б зрозуміти, це в тому числі правочини, я маю на увазі, безоплатної передачі майна.

ФРІС І.П. Ми не обговорюємо зараз питання, ми не обговорюємо питання набуття майна. Відповідно до норм Цивільного кодексу України договір дарування є безоплатним і безумовним, він не встановлює жодних зобов'язань, які батьки повинні давати від імені неповнолітніх дітей і виступати від їх імені порукою.

НІМЧЕНКО В.І. Це дарування. А договір купівлі-продажу?

ФРІС І.П. Ми не вносимо зміни в закон стосовно договорів купівлі-продажу, воно як було, так і лишається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, там ще чат, можете звернути увагу. У нас в чаті теж пишуть люди. Можете піднімати руку, до речі, не тільки народні депутати. Я просто в першочерговому порядку надаю слово народним депутатам, а всі інші присутні органи, ви можете піднімати, зараз, я закінчу, можете піднімати руку і виступати.

Сергій Олексійович, давайте завершуйте. Потім Іван Романович Калаур.

ДЕМЧЕНКО С.О. Я з цього питання, да, якраз Іван Романович правильно статті посилався. І, напевно, давайте дамо йому слово, він більший спеціаліст все-таки в цьому напрямку, і я до нього прислуховуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я тоді Івану Романовичу зараз слово передам. Іван Романович, прошу, вам слово.

КАЛАУР І.Р. З приводу умовності договору дарування чітка є позиція про те, що якщо ця умова має зустрічне зобов'язання на користь дарувальника, тоді це не буде договір дарування. Якщо ця умова не має зустрічного характеру, то вона може бути визначена в договорі як така, як підстава набуття права, ну, як одна із умов набуття права... *(Не чути)* Це перше.

Друге. Дивіться, я зразу, бо у мене такий зв'язок, знаєте, паршивенький. Я хочу сказати, що цей, дійсно, законопроект, він вартує великої уваги, він затребуваний практикою, нотаріальною практикою, взагалі практикою. Мене одне, що не влаштовує, я вже це з Ігорем Павловичем говорив, редакційна поправка. Ми говоримо про те, що, якщо один із батьків є безвісно відсутній, померлий, безвісно пропавший, то правочин вчиняється без його згоди. Ну, так воно якось звучить, трішки кострубатенько. Я б написав, що без згоди одного із батьків правочин не вчиняється, якщо він, там, безвісно відсутній, бла-бла... і пішов. Так воно якось, більш моральніше виглядає. А то, розумієте, людини немає, а ми говоримо: без його згоди.

Це всі, два зауваження...

ДЕМЧЕНКО С.О. Я хотів уточнити, оця 725-а, на яку ви посилаєтесь. Договором...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, чекайте. Сергій Олексійович, чекай. Ну, Іван Романович дещо сказав, може, Ігор Павлович хоче відрефлексувати.

ДЕМЧЕНКО С.О. А він же сказав, що в нього все. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович, якщо бажаєте відреагувати на...

ФРІС І.П. Денис Вячеславович, все дуже просто: у нас в інших статтях і нормах цього законопроекту, закону, Сімейного кодексу визначена саме

позиція, що вчиняються без згоди і посвідчуються без згоди. Тому подібне формулювання було застосовано до цих самих норм. Воно і зараз є, ми просто-на-просто в цю ж норму, яка існує, вставили питання осіб, які визнані безвісно відсутніми за особливих обставин і інтернованими. І сьогодні норма звучить, що, якщо батько або мати не приймають участі у вихованні дитини більше 6 місяців, такий правочин може бути вчинений без їхньої згоди. Воно не мінялося.

КАЛАУР І.Р. Це зрозуміло, ця норма Цивільного кодексу... норма в цей Цивільний кодекс тільки в такій редакції, бо в такій редакції вона в інших законодавчих актах. Я правильно розумію?

ФРІС І.П. Абсолютно вірно, вона в Сімейному кодексі є.

КАЛАУР І.Р. Ми тепер Сімейний кодекс зносимо в Цивільний кодекс.

ДЕМЧЕНКО С.О. Не зовсім так.

ФРІС І.П. Іван Романович, якщо будемо міняти потім ЦК, я думаю, що у нас є можливість привести до того формулювання, яке ви вважаєте за потрібне, нема проблем.

КАЛАУР І.Р. Окей. Добре. Дякую.

ДЕМЧЕНКО С.О. У нас Цивільний кодекс таку норму не передбачає...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Олексійович, не поспішайте! У вас сьогодні так багато енергії! Давайте я буду вести засідання.

Іван Романович, ви почули відповідь на ваше питання? Іван Романович. Очевидно, що почули. Тоді, Сергій Олексійович, вам слово.

ДЕМЧЕНКО С.О. Да, я хотів зацитувати ту статтю, на яку посилається Іван Романович, діючу на сьогоднішній день, 725-а. Договором дарування може бути встановлений обов'язок обдарованого вчинити певну дію майнового характеру на користь третьої особи, утриматися від її вчинення. Тобто та теза про те, що договір дарування не може бути з якимись зобов'язаннями зустрічними, ця норма перекреслює цю історію.

Тому, колеги, на мою думку, і це, до речі, не один безоплатний договір, який існує, взагалі вид договору. Але якщо ми розглядаємо безоплатний договір, договір дарування, то відповідно укладаючи його на користь дитини, дитина може отримати відповідні зобов'язання зустрічні, якими прямо передбачена можливість... статтею 725 Цивільного кодексу. Я думаю, що інші норми можна підняти. Саме це мене турбує в цій історії. Тобто ми нібито ухилилися від зобов'язання якихось прямих платежів за об'єкт, виключивши оплатні договори, які були в першій редакції цього законопроекту, але до другої редакції законопроекту все рівно мені ці проблеми вважаються такими, що залишилися.

Якщо ми хочемо, нам принципово цей законопроект, щоб він був проголосований, мені здається, що на користь дітей буде правильним уточнити, що безоплатні договори і виключають будь-яких зустрічних зобов'язань, будь-яких зустрічних зобов'язань на момент укладення, в майбутньому. Тоді, напевно, я погоджуся і права дітей будуть захищені і, дійсно, органи опіки і попечительства, напевно, необхідності немає залучати до цього питання. В іншому випадку, на мою думку, є проблеми. Тому це у мене було перше питання до цього законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це до кого, Сергій Олексійович? Питання просто до кого зараз? До авторів чи до кого?

ДЕМЧЕНКО С.О. Це колегам я пояснюю позицію, пояснюю композицію і, відповідаючи, коментую те, що почув від Ігоря Павловича з приводу цього першого питання. Тобто я пропонував би доопрацювати, прибрати будь-які зустрічні зобов'язання, які можуть все-таки виникнути навіть у безоплатних договорах. Тоді ця історія, напевно, повністю буде всі інтереси дитини захищати.

Якщо немає коментарів, я до другого питання тоді перейду. Я думаю, що колеги почули...

КАЛАУР І.Р. Денис В'ячеславович, можна я скажу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Звичайно, Іван Романович, давайте, бо Сергій Олексійович вже до другого питання переходить, а ми ще з першим не вирішили.

КАЛАУР І.Р. Сергій Олексійович не розуміє, що означає зустрічні зобов'язання. Ще раз пояснюю. Якщо в договорі дарування визначено якийсь обов'язок на користь дарувальника, то це не є договір дарування. Якщо в договорі дарування визначений обов'язок вчинити якусь дію на користь третьої особи, то це не підриває природу договору дарування. Таким чином, якщо в договорі дарування визначена умова на користь третьої особи і зобов'язує дарувальника, оскільки це неповнолітня чи малолітня дитина, що цей обов'язок у даному випадку буде виконувати та особа, яка здійснює опіку на дитиною. От і все. Що там складного видумувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Зрозуміло.

Ігор Павлович, бажаєте щось доповнити, чи ні?

ФРІС І.П. Я абсолютно підтримую Івана Романовича в цій ситуації. Я за довгі роки посвідчував не один договір дарування. І в договорі дарування

не може бути встановлено обов'язків безпосередньо стосовно особи, яка є дарувальником, виконання яких має здійснювати обдарований.

Здійснення на користь третьої особи – були, скажемо так, прецеденти. Наприклад, були прецеденти, пов'язані з тим, що дарувальник встановлював зобов'язання щодо надання, наприклад, безоплатного проживання певній третій особі вказаного ...*(Не чути)* протягом періоду певного часу. І були питання, що коли було вказано, що дарувальнику таке право надається, на підставі рішень, багатьох рішень Верховного Суду такі договори були визнані нікчемними.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Почули позицію.

Сергій Олексійович, ви сказали, у вас ще там є питання.

Мін'юст, ви якщо, доки до вас слово не дійшло, поки народні депутати виступають, ставлять питання, але це не значить, що ви не можете і не потрібно щось коментувати, бо, мені здається, це дуже стосується і вашого предмету відання, да.

Сергій Олексійович, прошу, у вас було друге, здається, питання.

ДЕМЧЕНКО С.О. Дякую, колеги. По першому питанню, я ще раз підкреслюю, що в нас виникатимуть зобов'язання, можливість зобов'язань для дитини, коли укладаються навіть без органу опіки і попечительства безоплатні договори.

По другому питанню. Я хотів би уточнити, у нас передбачається норма, що на вчинення одним з батьків правочинів, передбачених частиною другою цієї статті, повинна бути письмова нотаріально посвідчена згода другого з батьків. Чинне правове регулювання у нас передбачає нотаріальну згоду від другого з батьків чи не передбачає. Як у нас чинне на сьогоднішній день законодавство врегульовує ці питання? І якщо не передбачає нотаріальну згоду, яку ми вводимо, другого з батьків, то в чому проблема, які були

проблеми актуальні взагалі цього питання, чи не достатньо просто письмової згоди одного з батьків, навіщо нотаріально засвідчена?

Дякую.

ФРІС І.П. Сергій Олексійович, повторіть, будь ласка, я не зрозумів, відверто кажучи, питання.

ДЕМЧЕНКО С.О. Законопроект передбачає нову норму, що повинна бути письмова нотаріально посвідчена згода другого з батьків.

ФРІС І.П. А вона завжди була.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ні, це нова норма, яка вводиться відповідно нашим законопроектом.

ФРІС І.П. Ні, вона завжди була.

ДЕМЧЕНКО С.О. А чим вона передбачена, я хотів би уточнити. І навіщо тоді ми тут її передбачаємо, якщо вона завжди була і є, що ми змінюємо?

ФРІС І.П. Скажи, будь ласка, я не розумію, про що ти говориш. Ми нічого додаткового не передбачали по згоді батьків.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ні, ми передбачаємо. Ми додаємо норму, що на вчинення одним з батьків потрібна згода другого, письмова нотаріально посвідчена. Це відповідна норма є в нашому законопроекті.

ФРІС І.П. Вона завжди була, Сергій.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ми її вводимо як нову. Так навіщо ми тоді вводимо як нову її, я хотів зрозуміти просто.

ФРІС І.П. Ми не вводимо нічого нового абсолютно по цьому питанню. У нас була "засвідчена згода", ми тепер робимо "посвідчена згода", тому що це відбувається шляхом посвідчення.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ні, ми даємо... доповнюємо абзацом другим, тут допомагають мені: на вчинення одним з батьків правочинів щодо транспортних засобів та нерухомого майна малолітньої дитини повинна бути письмова нотаріально засвідчена згода другого з батьків. Норма діюча, показують, навіщо ми додаємо зараз цю норму додатково?

ФРІС І.П. Ми дзеркально норму додаємо, там, де були неповнолітні, ми додаємо по малолітнім таку саму норму.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ні, так по малолітнім було.

ФРІС І.П. Галя, поясни, будь ласка, Парусова, цю норму виписувала ти. Це є в Сімейному кодексі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але спочатку представляйтесь.

ПАРУСОВА Г.М. Добрий день! Галина Парусова, нотаріус, представник Нотаріальної палати України. У статті 32, яка регулює безпосередньо неповну цивільну дієздатність неповнолітніх осіб, є діюча ця норма, що згода надається і має бути обов'язково нотаріально посвідчена. У Сімейному кодексі щодо малолітніх допущено – засвідчення. Ми вносимо однакове правове регулювання щодо неповнолітніх і малолітніх, тому що діти не мають різниці. Батьки мають діяти погоджено один з одним.

ФРІС І.П. Тобто у нас в Цивільному було слово "посвідчена згода", в Сімейному було "засвідчена". Ми виправляємо однаково. Правильно я розумію?

ДЕМЧЕНКО С.О. Ні, і там, і там – засвідчена.

ФРІС І.П. Немає, там посвідчена згода має бути.

ПАРУСОВА Г.М. У Цивільному кодексі "згода посвідчена", тому що нотаріуси посвідчують правочин. І в цьому питанні Цивільний кодекс як основний правовий акт цивільного регулювання, він встановлює однакову термінологію щодо посвідчення правочинів. Правочини нотаріуси не засвідчують, а лише посвідчують (стаття 209 Цивільного кодексу України). І сьогодні діюча частина друга статті 32 говорить про те, що на вчинення неповнолітньою особою правочину щодо транспортних засобів або нерухомого майна, повинна бути письмова нотаріально посвідчена згода батьків, усиновлювачів або піклувальників і дозвіл органу опіки та піклування. Це діюча норма Цивільного кодексу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, почули відповідь?

ФРІС І.П. Денис Вячеславович, зрозуміло, в чому питання, у нас в Сімейному було "засвідчена згода", в Цивільному було "посвідчена згода". Правочини нотаріуси посвідчують, а не засвідчують.

ДЕМЧЕНКО С.О. Яка норма Цивільного кодексу, давайте...

ФРІС І.П. 32-а.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, у нас там Мін'юст, я бачу. Мін'юст не тільки руку підняв, а вже говорить, хіба що тільки без мікрофону. Представляйтесь, у нас стенограма.

ФЕРЕНС О.М. Доброго дня! Дякую. Ференс Олена, заступник міністра юстиції. Стаття 32 Цивільного кодексу частина друга на сьогодні містить норму, як казала Галина Парусова, і неповнолітня особа за нотаріально посвідченою згодою батьків або піклувальника, органу опіки і піклування. Тобто це не нова норма, це дійсно взаємоузгодження норм Цивільного та Сімейного кодексів. Це чітка норма статті 32 Цивільного кодексу на сьогодні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І, я бачу ще руку, довго писав в чаті і тепер піднімає руку пан Василь Крат. Василь Крат, будь ласка, представляйтеся. Ви у нас особа вже відома, але для стенограми потрібно представитися.

КРАТ В.І. Суддя Верховного Суду в Касаційному цивільному суді Василь Крат. Вітання шановним народним депутатам, шановним колегам, радий бачити і всіх чути.

Коротко по цій частині відносно нотаріального посвідчення і засвідчення. Правильно, да, погоджуюся з колегами, по-перше, посвідчення. Разом з тим, звертаю увагу, що з 2023 року, тут, добре, є пані Ференс якраз, на адресу Мін'юсту постановлена окрема ухвала відносно там статті 65 Сімейного кодексу. Пропонується внести зміни, зокрема в 177-у Сімейного кодексу, інші норми Сімейного кодексу залишаються в тій самій редакції, на що я звертаю увагу. Тобто тут в 177-й воно пропонується правильно узгодити з Цивільним кодексом, написати "нотаріальне посвідчення", а в інших нормах, зокрема 65-й Сімейного кодексу, залишається все те саме – "нотаріальне засвідчення". Можливо, по всьому тексту Сімейного кодексу

про "нотаріальне посвідчення", а не тільки в 177-й. Бо так є дисонанс і плюс окрема ухвала, три роки вже минуло, скоро позовна давність і треба іншу постановляти.

І другий момент, на який би хотів звернути увагу. Пан Сергій Демченко слушне питання поставив, і в мене воно виникло, коли я його читав. Нинішня редакція статті 32 і частина друга статті 177 передбачають отримання нотаріально посвідченої згоди щодо транспортних засобів та об'єктів нерухомості. Якщо дивитись ту редакцію, яка пропонується, то тут йде суттєве розширення об'єктів, я так розумію, питання було в цьому. Бо воно для мене також залишилось. Чому настільки ускладнюється цивільний оборот? Тобто зрозуміло, що будь-який адміністративний акт, яким є по своїй суті дозвіл органу опіки і піклування, він негативно позначається на цивільному обороті. Якщо це цінні об'єкти на кшталт транспортного засобу або об'єктів нерухомості – ну, окей, це зрозуміло. Можливо, тут може бути узагальнююча фраза щодо цінних об'єктів, на кшталт частка в статутному капіталі товариства, акції, хоча у нас їх практично немає, і так далі. Тобто в мене залишається це питання все рівно, чому ускладнюється цивільний оборот за рахунок збільшення кількості об'єктів і випадків, на які буде потрібно отримувати цей дозвіл. Тобто тут відносно обороту, це, так, складно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо. Прочули.

ДЕМЧЕНКО С.О. Нотаріальний дозвіл при цьому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович, бажаєте відреагувати, чому розширюється перелік.

ФРІС І.П. Відверто кажучи, не було на меті розширення переліку, але зараз, я думаю, що ми подивимося щодо яких об'єктів необхідна відповідна згода, чи вона змінюється, чи вона не змінюється.

ДЕМЧЕНКО С.О. Можна, я третє питання, поки Ігор Павлович подивиться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, Ігор Павлович, ви автор і ініціатор, член підкомітету, подумайте...

ДЕМЧЕНКО С.О. Третє питання, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Подумайте, як нам правильно, щоб ми тут далі просувалися законопроектом.

ДЕМЧЕНКО С.О. Третє питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, там же було...

ДЕМЧЕНКО С.О. А, чекати, добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Там же ж було згадано Міністерство юстиції України про окрему ухвалу, яка не виконується. Якщо хочете відреагувати, це не обов'язок, але так, цікаво.

ФЕРЕНС О.М. Дякую за це запитання. Наскільки ми знаємо, що у нас на сьогодні відбувається рекодифікація цивільного законодавства в цілому. І в майбутньому у нас як Сімейний кодекс стане одною із частин книгою Цивільного кодексу, у зв'язку з цим у нас сьогодні немає як би доцільності розробки відповідного нового законопроекту, тобто на сьогодні ми вбачаємо,

що це питання буде врегульовано відповідно вже в рекодифікованому Цивільному кодексі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Так, почули.

ФРІС І.П. Денисе Вячеславовичу. Є у нас Інна Бернацька, якщо не проти, вона б включилася так само.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ФРІС І.П. Інно Михайлівно.

БЕРНАЦЬКА І.М. Добрий день! Бернацька Інна Михайлівна, віцепрезидент Нотаріальної палати. Ми долучилися до цього законопроекту, він був спочатку маленький і прикладали максимум зусиль для того, щоб гармонізувати ці законодавчі акти. Бо у нас в роботі йде проект змін до Постанови 866 "Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини". І саме для цієї постанови, щоб зараз її запустити правильно і передбачити там дітей як з повних сімей, так і неповних сімей, і позбавлених батьківського піклування потрібні ці норми.

Чому відбулося розширення? Розширення насправді відбувається не нашим законопроектом, а якщо ви відкриєте Сімейний кодекс статтю 177, там частина друга підпункт 3, там, де вчинення правочинів малолітньої дитини здійснюють батьки, там було додано змінами у 2023 році "іншого цінного майна". Тобто ця норма є для малолітніх, вона логічно, що була однакова і для неповнолітніх. Якщо депутати і законодавчий орган вважають, що це розширює наші об'єкти і ускладнює цивільний оборот, тоді треба хоча би визначити, що є цим цінним майном, заради чого ми маємо або залишити цю норму, на мій погляд, це частки в статутних капіталах, сьогодні абсолютно покриває ця норма захистом, прав дитини щодо цих часток. І

якщо, то видаляти його, і розуміти, що ця норма є на сьогоднішній день діюча. І якщо подивитися статтю 32 і паралельно там, де йде часткова дієздатність, ми намагалися написати однаково для малолітніх дітей і неповнолітніх, щоб воно було системно по всіх законодавчих актах.

Якщо потрібно видалити інше цінне майно, зокрема транспортних засобів, а ця норма для неповнолітніх є у Сімейному кодексі у статті 177, вона не може не бути у Цивільному кодексі. І так само потрібно з'ясувати, а чому для малолітніх є така норма, а для неповнолітніх, скажімо, вона має бути відсутня. Тут, власне, питання до вас, як ви бачите захист прав дитини.

Інше цінне майно – поняття, звісно, досить широке, як встановити, що ж є цим іншим цінним майном. На мій погляд, нотаріус, якщо до нотаріуса звернуться за правочином, наприклад, щодо часток в статутному капіталі і так далі, буде витребувати дозвіл органу опіки, піклування і посилатися на статтю 203 Цивільного кодексу з метою захисту прав дитини. Але тут потрібно ваше рішення.

Дякую.

ФРІС І.П. Денис Вячеславович, я просто хочу підсумувати. Колеги, напевно, можливо, так Інна Михайлівна дуже широко розповіла. Значить, у нас є, в 2023 році прийнятий законопроект, який врегульовував і встановлював зміни в Сімейний кодекс, саме в статтю 177, де визначав відповідні норми. Саме уніфікація цієї статті, ми один в один переписали ті ж самі норми, які в ній базуються, переписали в 32-у Цивільного кодексу. Нічого іншого, в принципі, не було зроблено. Ці норми вже діють і вже існують.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Почули.

Сергій Олексійович, у вас рука піднята. Ви щось ще?

ДЕМЧЕНКО С.О. Да, в мене третє питання, якщо дозволите.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, да. До авторів чи до кого питання?

ДЕМЧЕНКО С.О. Напевно, до авторів, я не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто кому мені давати слово відповідати?

ДЕМЧЕНКО С.О. Ну, Ігорю Павловичу, напевно, я так розумію, що він єдиний в цьому законопроекті.

Якщо один з батьків...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас ще Мін'юст є, там інші, Уповноважений Верховної Ради, я бачив, представники Нотаріальної палати.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ну, якщо вони можуть щось додати, будь ласка, я буду радий тільки почути, щоб зрозуміти перед голосуванням відповіді на мої питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Давайте.

ДЕМЧЕНКО С.О. Відповідно законопроект передбачає, що якщо один батьків усиновлювачів захоплений в полон або заручники, а також інтернований в нейтральні держави, або зник безвісти за особливих обставин, визнаний безвісно відсутнім, проживає окремо від дитини протягом не менше як 6 місяців, окремо від дитини проживає та не бере участі у вихованні та утриманні дитини, або якщо місце його проживання невідомо, правочини, зазначені в частині другій цієї статті, можуть бути вчинені без його згоди.

Як на мене, ну, мені так здається, що не є чітко зрозумілим все-таки, які з перелічених обставин є самотійною підставою, а які є підставою за

сукупністю перелічених обставин. Тобто вони перелічуються через кому, і тому у мене виникає питання: одна з цих обставин достатня для того, щоб уникнути участі того з батьків, про якого йде мова, або мають бути всі обставини одразу існуючими?

Другий момент. Мені не є зрозумілим, наскільки є справедливою взагалі умова про 6 місяців, і хто в якому порядку встановлюватиме відповідний факт, через кому які перелічені, чи цей загальний факт, чи кожен з цих фактів окремо: чи це суд, чи це просто нотаріус буде встановлювати, і відповідно засвідчувати правочин.

І наступне. Ну, як приклад, давайте візьмемо: батько 6 місяців не може вийти з позицій з фронту, відповідно він живе окремо (підпадає під позицію, яку ми з вами зазначили), відповідно він не бере участі у вихованні та утриманні дитини ці 6 місяців. І справедливо, ви вважаєте, що треба позбавити відповідну особу його батьківських прав в цьому випадку? Мені здається, це дуже таке питання, важке, і, як мінімум, коли ми про військових ведемо мову, то взагалі, я думаю, що можемо їх лишити відповідно батьківських прав в цьому випадку. Я думаю, що це не зовсім правильно. Або поясніть тоді, якщо я десь неправий.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович.

ФРІС І.П. На сьогоднішній день діючий абзац третій частини шостої статті 177 Сімейного кодексу України звучить в наступній редакції, діюча норма: "Якщо той з батьків, хто проживає окремо від дитини, протягом не менш як шість місяців, (кома) – самотійна норма, не бере участі у вихованні та утриманні дитини, або, якщо місце його проживання невідоме, (кома) – друга самотійна норма, правочини, зазначені в абзаці другому цієї частини, можуть бути вчинені без його згоди".

Ми не розширюємо цих випадків, пов'язаних з шести місяцями, не визначаємо, що це сукупність норм або самостійні норми, вони як були самостійними, так і лишаються. Ми додаємо просто до цього переліку осіб – осіб, які є безвісти відсутніми за особливих обставин і є інтернованими, іншого ми нічого не змінюємо. Тому не бачу необхідності щось додатково пояснювати. Норма діє від 2006 року.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, почули відповідь. У нас ще чотири руки зараз підняті.

НІМЧЕНКО В.І. Єдине, давайте ми предмет, що хотіли врегулювати, де думали допомогти людям чи тій дитині, чи тим, хто хоче зробити правочин чи щось подарувати внукам і все інше, щоб людям було зрозуміло. Скажіть, будь ласка, хіба це не є умова дарування – наявність посвідчення одного з батьків? Алло, колеги? Це умова, факультативна, основна чи яка, але це умова, а дарування – це безумовний хід обставин. І все. Ми сейчас накрутимо, тільки людям ми нашкодимо. Повірте мені.

От я хотів би почути, чому виникла ця проблема? Що врегулює? Що?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович.

НІМЧЕНКО В.І. Будь ласка, Ігор, це дуже важливо.

ФРІС І.П. Василь Іванович, пояснюю. Нічого ми нового не робимо, нічого не добавляємо. Попереднім законом від 2023 року були внесені зміни в Сімейний кодекс і, на жаль, пропустили аналогічні зміни в 32 статтю Цивільного кодексу. Норми Цивільного кодексу мають вищу юридичну силу порівняно з Сімейним кодексом у відповідних правочинах. Тому для того, щоб уникнути колізії, щоби батьки і дедушки с бабушками, як ви казали, були 100 процентів забезпечені вірогідністю і безспірністю правочину, які

будуть вони вчиняти, нам необхідно систематизувати однакові норми для того, щоб діти були забезпечені гарантованими правами при посвідченні тих чи інших правочинів щодо набуття майна, в тому числі безоплатного, шляхом дарування.

Ми маємо синхронізувати всі норми, які забезпечують права дитини. Це норми Сімейного кодексу, Цивільного кодексу, Закону України про охорону прав дитинства, Закону України про забезпечення прав малолітніх і безпритульних і інших нормативно-правових актів. На жаль, до цього моменту вони всі по-різному, в різних формах врегульовують одне те саме питання. І щоб не було цієї колізії, ми маємо це поправити разом з вами.

НІМЧЕНКО В.І. Тут, може, дискусія, ви підняли питання посвідчує, засвідчує. Якщо ми вкажемо, що і батьки посвідчують, ви розумієте, про що це іде?

ФРІС І.П. Батьки не посвідчують, Василь Іванович, посвідчують нотаріуси правочини, а засвідчуються підписи батьків. Це трошки різні речі і... *(Не чути)*

НІМЧЕНКО В.І. Правильно. Ні, ви ж ведете мову, люди слухають, у них голова уже опухла, у них і так проблеми – опухла. Що це таке? Дайте, щоб спростити людям, давайте. Ви кажете, що ніякого, нічого нового. Синхронізацію ми робимо. Шановні колеги, ми повинні виходити зі статті 55 Конституції по правосуддю – доступ, простота. Прийшли – все. Якщо безумовний договір дарування, то внуку пішов, дід чи баба і подарували, все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так зараз потрібно через орган опіки і піклування пройти, а Ігор Павлович хоче, щоб без цього.

НІМЧЕНКО В.І. Ви ж розумієте. А до органу опіки і піклування ще надо 18 справок, довідок, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так про це ж і мова, за це ж Ігор Павлович і бореться, щоб не треба було.

НІМЧЕНКО В.І. Як же не треба? Якщо ми створюємо нові умови...

ФРІС І.П. Та якраз не треба, Василь Іванович, ми якраз хочемо це зробити.

Дивіться, у нас тут проблема є ще і в іншому. Галя мені пише Парусова, і, дивіться, ми про це, до речі, не говорили. У нас же необхідно тобто забезпечити майнові права і дитини в тому числі. Давайте згадаємо, у нас зараз є «Відновлення, коли ми купляємо майно за... знищене майно, майно, яке перебуває на тимчасово окупованих територіях, і в багатьох випадках власниками майна знищеного є діти. І ми так само отримуємо рішення про купівлю майна на ім'я неповнолітньої особи. І коли купляється майно, не безоплатно, коли купляється майно, то в такому випадку нам абсолютно потрібна згода обох батьків, і це норми Цивільного і Сімейного це передбачають. Так от з тою метою, щоб ми мали можливість купити майно, звісно, за рішенням органу опіки і піклування, коли він встановлює і перевіряє обставини цього договору. А батько не може дати таку згоду, тому що він у полоні або інтернований, або безвісти відсутній. І ми позбавляємо малолітніх дітей неповнолітніх можливості придбати на їх ім'я майно. Оця норма якраз і врегульовує питання, коли непотрібно такої згоди другого з батьків, а один з батьків, з ким постійно проживає дитина, за рішенням органу опіки може вчинити такий правочин.

НІМЧЕНКО В.І. Зробіть уніфіковано на всі випадки. Нема батьків – поважна причина, чи неповажна – уклоняється від виховання, чи...

ФРІС І.П. Я думаю, Сергій Олексійович буде проти такої уніфікованої норми.

НІМЧЕНКО В.І. Не буде...

ФРІС І.П. Знаєте, ця норма якраз на всі договори і передбачена, це будь-які випадки, які передбачають, коли не потрібна така згода.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, наступна має слово Галина Парусова, потім Інна Бернацька, потім Василь Крат, потім Олена Ференс.

ПАРУСОВА Г.М. Щиро вдячна, дорогі колеги, що висловлюєте занепокоєння. Ми також писали ці зміни, лише винятково хвилюючись за дітей і бачачи ту проблему, яка на сьогодні існує, коли діти не можуть реалізувати свої права, і мова йде не лише про дарування, це й купівля-продаж, це й інші договори, де батько є тільки один, а іншого немає.

Я щиро вдячна Сергію Олексійовичу, що підсвітив питання, а якщо батько на фронті. Ми не мали на меті нічого ускладнити. Більше того, нам теж не подобається оце словосполучення – якщо один з батьків... місце проживання його не відоме – як самотійна ознака, як самотійна підстава. Тому ми в проекті змін написали: якщо місце проживання невідоме, відсутній більше ніж шість місяців і не бере участі у вихованні та утриманні дитини. Це єдина підстава, яку ми об'єднали для того, щоб потім ті батьки, які сьогодні виконують свій обов'язок щодо захисту України, не були позбавлені можливості брати участь в управлінні майном дитини у визначенні питання вчинення будь-яких правочинів.

Тому, звісно, нотаріус ці обставини не може встановлювати. Ці обставини можуть бути встановлені лише за рішенням суду. І це ідеальна ситуація, коли нотаріус спокійний і не бере на себе такі обставини. І також

ми розраховуємо, що буде сприяння від органів опіки і піклування, і вони в своєму рішенні про надання згоди на вчинення того чи іншого правочину вже ці обставини будуть встановлені. Тому що, якщо неучасть в утриманні дитини – це є те, що можна очевидно довести, то неучасть у вихованні дитини чи те, що місце проживання батька, наприклад, чи матері є невідомим – це та ознака, яку нотаріус самостійно не може встановити. Тому тут немає ніякого розширення повноважень на користь нотаріусів. Тут, навпаки, для того, щоб діти, коли один із батьків відсутній, мали можливість вчинити правочин самостійно, якщо мова йде про неповнолітніх чи малолітніх за згодою лише одного з батьків.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Почули.

Пані Інна Бернацька, потім Василь Крат, потім Олена Ференс.

БЕРНАЦЬКА І.М. Дякую.

Я хочу трішки про доцільність цих змін пояснити. Дуже багато ініціатив у нас прийшло, власне, з громадських приймалень і від того, що на прийомах у нотаріусів створюється така соціальна напруга, що нотаріуси ганяють людей нам за дозволами органів опіки і піклування, коли дарується майно дитині, в тому числі коли дитина там зареєстрована, і коли купується. І навіть коли цей законопроект реєструвався, була ініціатива, щоб платник, набуття у власність за оплату, щоб теж було без дозволу органу опіки і піклування, адже батьки мають нести відповідальність за своїх дітей, захищати їхні права і так далі. Але в ході... Чому це питання виникло, тому що от зараз іде придбання нерухомого майна за рахунок житлових сертифікатів. Наприклад, була квартира в Бахмуті, вона знищена, дитині приходять гроші на сертифікат житловий. Треба швиденько, за місяць часу, укластися, купити цю квартиру на ім'я дитини. І начебто справа добра, не треба орган опіки і піклування, так, як про це кажуть, там, батьки і так далі.

Але за цей сертифікат 2-3 мільйони можуть купити старенький будинок за площею такою, як квартира була у Бахмуті, але старенький будинок в селі, придатний, непридатний він до проживання дитини в тій місцевості, є там школа, немає і так далі. І тому ці питання з оплатними договорами відклали.

Я розумію, що частина нотаріусів і частина мам, які зараз... батьків, очікують, щоб і набуття платне було без дозволу органу опіки і піклування. Але цей крок для нас на сьогоднішній день, під час війни, засміливий, і залишили тільки безоплатне набуття.

Щодо цього пункту, пан Сергій зазначав, чому його розширили: захоплені в полон, заручники, а також інтернованими в нейтральні держави, зниклі безвісти за особливих обставин та безвісти відсутні, - і чим це можна буде підтверджувати. Теж з громадських приймалень, тому що на сьогоднішній день мами залишаються з дітками на тих територіях, з яких потрібно втікати. Тата немає, і дозвіл десь взяти немає. В такому випадку, якщо, наприклад, особа визнана безвісти відсутня, принесуть рішення суду, плюс дозвіл органу опіки і піклування, який це перевірить. Якщо це в інтересах дитини, дає дозвіл орган опіки і піклування. Якщо особа зникла безвісти за особливих обставин, вони нададуть сповіщення та витяг з реєстру, куди ця особа зареєстрована як особа, яка зникла безвісти за особливих обставин. І, знову ж таки, не мама сама буде приймати рішення щодо продажу, але буде і на це дозвіл органу опіки і піклування.

Ми вважаємо, що такий правочин є, в такій процедурі і в такому механізмі, вони є логічними, і, напевно, можна рухатися таким шляхом.

Що стосується підтвердження, власне, чи проживає, чи бере участь у вихованні дитини, чи не бере, тут уже далі з Цивільного кодексу ми можемо розвивати цю історію, як вирішить законодавець, а може робити її орган опіки і піклування, і, звичайно, суд, коли батьки розривають шлюб, для того щоб дітки не були заручниками. Тому що зараз у нас фронт сунеться, їм треба звідти втікати, вони реально не можуть це майно ні продати, нічого з

ним зробити для того, щоб часто релокуватися на більш безпечні території. Можливо, трішки я вам просвітила саму проблематику.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Почули.

Пан Василь Крат.

КРАТ В.І. Колеги, на один момент зверну увагу відносно безвісно відсутніх за особливих обставин або визнаних безвісно відсутніми. Подивіться на 44-у, там конструкція опікуна над майном. По суті, в цих пропозиціях ми, не вирішуючи конструкцію питання і проблематику опіки над майном, хоча там також багато проблем, пропонуємо ще нову модель, це від слова зовсім по-новому, що виокремлюємо із того переліку, який є в частині другій статті 187, для безвісно відсутніх, хоча для них опіка над майном, а тут ми кажемо, ні, тут опікун вже ніякого значення не має над майном, хоча це його функція якраз піклуватися про майнові інтереси особи, яка безвісно відсутня. Тут породжується чергова колізія. 44-а і, наприклад, там нинішня... Зараз я точно скажу те, що пропонується, хоча б частина друга статті 32, тобто це по суті зовсім по-іншому, ніж передбачається в 44-й.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ігор Павлович.

ФРІС І.П. Дозвольте, я. Це ж майно не підопічного, там, де ми вирішуємо питання опіки, встановлення опіки, майно, це майно батьків дітей, воно ж роздільне. Ми говоримо виключно стосовно майна дитини, яке існує, і майна, яке буде придбаватися у власність дитини. Це не стосується майна особи, яка визнана безвісно відсутньою, ми встановлюємо просто певні обмеження щодо... Вірніше, знімаємо певні обмеження щодо надання

відповідної згоди на укладення відповідного типу правочинів за умови, якщо вони визнані безвісно відсутніми. Тобто коли законом для них встановлений особливий порядок надання певної згоди, вони це не можуть використати цей порядок, бо їх немає. І жодним чином ми не обмежуємо ні права опікуна, ні визначаємо правовий режим, правовий порядок захисту майна особи, яка визнана безвісно відсутньою, ми про неї взагалі не говоримо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Олена Ференс. А потім... Зараз, колеги, вибачайте. Потім я би хотів спитати, чи є позиція по цьому законопроекті для озвучення і, можливо, по тих питаннях і чули, представник Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, мені здається, ваша позиція тут теж є значною для комітету.

Прошу, пані Олено.

ФЕРЕНС О.М. Дякую. Я хочу сказати в цілому, що Міністерство юстиції підтримує законопроект, який доопрацьований в редакції до другого читання, тому що дійсно це була змістовна серйозна робота проведена, враховуючи практику, з якою кожного дня стикаються саме перші як би нотаріус, і враховуючи, що для того, щоб захистити найкраще інтереси дитини. Тому що, так, виникають питання, ситуації, коли мама говорить, чому я маю йти до органу опіки і піклування, і от питання вивести безоплатне отримання як би набуття майна, щоб полегшити життя наших матерів чи там бабусі, чи дідуся, чи відповідно так.

Що стосується питання, от зараз велика дискусія щодо запропонованої редакції статті 177 Сімейного кодексу. Да, дійсно, на сьогодні в редакції передбачено, що не надається відповідна згода другого з батьків, який разом не проживає і не бере участі в утриманні відповідно дитини. Ця норма більш на сьогодні розширюється запропонованою редакцією, де передбачається, чи враховуючи сьогодення, чи у нас є безвісти відсутні, є особи, які зникли

безвісти за особливих обставин, є факт встановлення особистої несвободи. Але я хочу сказати, що цей статус для відповідно і для коли буде згода надаватися органом опіки і піклування, відповідно як би надається інформація з відповідних реєстрів, де чітко буде підтверджено цей чи інший статус, чи відповідно рішення суду.

Ще в процесі обговорення також виникало питання, а що буде з опікою над майном. Ігор Павлович прокоментував, що, дійсно, я вважаю, теж позиція, це різні правовідносини, це ніяким чином не стосується питання встановлення опіки над майном відповідно безвісти зниклої особи, це йде мова саме виключно в частині, що стосується отримання без згоди одного ...*(Не чути)* органу опіки і піклування без отримання згоди іншого з батьків саме щодо майнових прав, житлових прав безпосередньо дитини.

Тобто от редакція, яка на сьогодні враховує, вона максимально передбачає всі проблеми сьогодення, з якими ми стикаємося, для того, щоб захистити найкраще інтереси дитини, її майнові, житлові. І я в цілому підтримую наших колег нотаріусів, які Наталія Парусова, Інна Бернадцька, які щодня стикаються з тими питаннями. І от саме ці конструктивні пропозиції, які були озвучені, разом вжиття, Ігор Павлович як би доопрацьовував, тобто в цілому Мін'юст підтримує цей законопроект, і от коментарі стосовно... які виникали додатково.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Почули позицію Міністерства юстиції.

Пан Андрій Овсієнко, чи є ви на зв'язку?

ОВСІЄНКО А. Доброго дня. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є у вас позиція якась по цьому законопроекті, чи немає?

ОВСІЄНКО А. Наша позиція стосувалася первинної редакції законопроекту. До другого читання з урахуванням тих змін і доповнень, які були нам надані, ми можемо відмітити, що частково були наші зауваження враховані, однак неврахованим повністю залишилося зауваження щодо спільної власності, де діти є співвласниками майна, щодо якого вимагається згода, дозволи і так далі.

В цілому ми хочемо сказати, що наша позиція зводилася до того, що такий комплексний законодавчий підхід є виправданим, оскільки внесення змін до Цивільного кодексу без врегулювання цих питань на рівні Сімейного кодексу і неусунення відповідних суперечностей, в тому числі термінологічних, ускладнює питання реалізації своїх прав та виконання обов'язків і батьками, і дітьми щодо нерухомого, рухомого майна, щодо якого вимагається згода, нотаріальне засвідчення згоди або згода органів опіки, піклування.

В цілому ми не надавали до другого читання з врахуванням запропонованих змін своєї позиції, оскільки в нас такого запиту не було, але характер цих запропонованих змін дозволяє стверджувати про комплексний підхід, про який ми якраз і зазначали у своїй позиції первинній до редакції законопроекту, який було надано нам для опрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Почули позицію.

Ігор Павлович Фріс бажає відреагувати.

ФРІС І.П. Єдине, що я хочу прокоментувати, що без різниці чи діти є титульними власниками і належить їм майно в цілому, чи вони є співвласниками майна і у праві спільної часткової власності, позиція щодо відповідних згод і посвідчення, вона буде відбуватися комплексно і жодним чином не буде обмежувати права дитини.

Стосовно тої конструкції, того зауваження, про яке сказав наш колега шановний пан Василь Крат в частині шістдесят п'ятій, спеціально підняв 65

статтю Сімейного кодексу України і, дійсно, там є норма, яка так само випадає із загальної концепції, яку ми сьогодні з вами обговорюємо, що згода на укладення договору, який потребує нотаріального посвідчення або державної реєстрації, має бути нотаріально засвідчена. І отут, дійсно, треба буде, мені здається, колеги, нам спільно швидко підготувати для виправлення ситуації невеличкий законопроект і абзац другий частини третьої 65 статті так само замінити одне слово: на засвідчена – посвідчена. Якщо ви не проти, я буду просити, що я підготую законопроект і буду... колег долучитися до його подання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович, ми можемо це зробити, в принципі, в межах цього, єдине, що відкласти тоді його розгляд, якщо таблиця комітетська. Подумайте. У нас же 116-а є.

\_\_\_\_\_. Навіщо плодити ще один законопроект?

ФРІС І.П. Якщо ви не проти і це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ви ж знаєте, коли у нас сесія, тому...

ФРІС І.П. Дивіться, я із-за того, щоб ми поправили цю конструкцію і щоб Василю Крату не треба було окрему ухвалу робити, то я би поправив цю норму в статті 165, да і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович, якщо ніхто не заперечує, давайте...

ФРІС І.П. Денис Вячеславович, а, може, тоді не закривати засідання, а ми поправимо, да і ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А на коли ми ...

ФРІС І.П. Ми можемо, дивіться, якщо зараз не заперечують і ми в процесі зараз обговорення, ми можемо спокійно викласти її в редакції, да і зразу подати її в таблиці. Звучить дуже просто...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Павлович, дивіться, щось мені підказує, що до наступного пленарного засідання ми ще можемо мати комітет.

ФРІС І.П. Дуже проста норма, просто написати дуже коротко. Абзац другий частини третьої статті 65 Сімейного кодексу України викласти в наступній редакції: "Згода на укладення договору, який потребує нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, має бути нотаріально посвідчена".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція Міністерства юстиції щодо цього?

ФЕРЕНС О.М. Підтримуємо Ігоря Павловича. Може бути додана стаття 65, внесення цієї точкової...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є запитання, чи є заперечення проти того, щоб комітетською пропозицією до другого читання врегулювати термінологію в статті 65, як почули в редакції, яку запропонував Ігор Павлович Фріс? Чи ніхто не наполягає на голосуванні цієї комітетської пропозиції окремо? Чи ми її можемо голосувати разом із запропонованим рішенням з урахуванням пропозиції Ігоря Павловича Фріса?

Бачу, ніхто з колег по комітету не заперечує. Тому зараз почуємо позиції, дві руки підняті у нас. Якщо ніхто...

ДИРДІН М.Є. Пане голову, я хотів запитання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу, бачу, Максим Євгенович, зараз надам вам слово, я завершу просто.

Тоді я буду ставити на голосування проект висновку комітету і відповідно таблицю з урахуванням пропозиції Ігоря Павловича Фріса, на які ніхто на окремому голосуванні не наполягає, секретаріат це врахує.

Максим Євгенович, прошу.

ДИРДІН М.Є. Якщо це компроміс, то в мене немає заперечень. Я хотів би почути думку Сергія Демченка з цього питання, якщо він там активно виступав. ...*(Не чути)* його сумніви.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мені здається, Сергій Олексійович трошки по-іншому говорив, коли...

ДИРДІН М.Є. По-іншому, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Він просто...

ДИРДІН М.Є. Не мав заперечень, не мав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді Галина Парусова, а потім Василь Крат.

ПАРУСОВА Г.М. Дорогі колеги, дякую. Я ще хочу звернути вашу увагу на зміни, які пропонуються до статті 17 Закону "Про охорону дитинства". Тому що може виникнути питання: для чого ці зміни. У нас склалася така ситуація, що в силу дієздатності знову ж таки за малолітніх у нас діють батьки, а неповнолітні діють самотійно. І є у нас ситуації, коли, наприклад, батьки передають майно, яке належить батькам, не дітям, в іпотеку, але в цьому майні мають право користування неповнолітні діти. І

почалася практика посвідчення таких іпотечних договорів без дозволу органу опіки і піклування.

На сьогодні немає жодної норми, окрім частини шостої статті 203 Цивільного кодексу, не прямо, яка би давала можливість нотаріусу вимагати дозвіл органу опіки і піклування. Але ми розуміємо, що існує дуже великий ризик втрати неповнолітньою дитиною права користування майном. Чому немає норми? Тому що всі норми виписані таким чином щодо правочинів, де неповнолітні діти самостійно діють, або щодо правочинів, де батьки діють від імені малолітніх дітей. Тому статтю 17 ми виписали таким чином, що батьки не мають права вчиняти правочини щодо майна, де право користування, наприклад, мають і малолітні, і неповнолітні діти. Але знову ж таки виключаємо безоплатне набуття щодо договору дарування.

Це просто така ремарочка, щоб охопити ці випадки, коли вже мають місце на практиці зловживання. Якщо є запитання щодо цього, я ще більш детально роз'ясню, трішечки складно, але ось для цього ця норма.

І ще, користуючись нагодою, щодо першого зауваження Сергія Олексійовича щодо безоплатного набуття. Насправді норма щодо безоплатного набуття, за якою необов'язково на сьогодні дозвіл органу опіки і піклування, на сьогодні вже існує в наказі Міністерства юстиції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України. І щиро вдячна Міністерству юстиції України за таку сміливу ініціативу.

Чому були внесені ці зміни? Тому що, по-перше, коли дітям дарують майно, технічно відправляти за дозволом органу опіки і піклування, де, очевидно, права дітей не будуть порушені, немає змісту. Тому що право користування дитини в момент укладення такого договору дарування обсяг прав дитини тільки збільшується, тому що вона стає власником і вже сама може приймати рішення щодо володіння, користування, розпорядження майном. Це перший момент. Ми цю норму виводимо на рівень закону, тому що все ж таки багато нотаріусів говорять, оскільки це регулюється лише на рівні підзаконно-нормативного правового акту, то вони бояться посвідчувати

договори дарування на користь дитини без згоди, без дозволу органу опіки, піклування.

Справедливо було зазначено щодо того, а якщо будуть існувати якісь зобов'язання, зокрема процитована стаття 725. Чому ми окремо не виписували цей момент? Тому що у нас спрацьовує інша норма, що батьки не мають право брати на себе письмові зобов'язання від імені дитини без дозволу органу опіки і піклування. Тому всі ось ці такі виняткові випадки, яких в практиці насправді практично немає, тому що в основному це йдуть стандартні договори дарування не на користь третьої особи, то в таких випадках буде спрацьовувати ось це правило.

І окрім цього, я звертаю вашу увагу, у нас на сьогодні є дуже гарні норми: стаття 68 і стаття 70 Цивільного кодексу, вони стосуються саме опікуна і піклувальника недієздатної особи або особи, цивільна дієздатність якої обмежена, де навіть написано, що опікун і піклувальник можуть укласти договори дарування або договори безкоштовного користування саме по позичці. Тобто і там, звісно, не вимагається дозвіл органу опіки і піклування.

Це для того, щоб завершити обговорення цього питання, і вам ще от наші такі передумови створення цього законопроекту доповісти. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Галино. Дуже так професійно, фахово виклали.

Так, пан Василь Крат.

КРАТ В.І. Два моменти. Я ще раз всіх дуже уважно прослухав. Все-таки розширення переліку необхідності нотаріально посвідченого дозволу збільшується. Зараз в нинішній редакції 177-ї ми маємо два випадки, коли необхідний нотаріально посвідчений дозвіл. З цими пропозиціями кількість, ну, за моїми підрахунками, я нарахував там по всіх об'єктах десь 14, тобто це суттєве ускладнення обороту. Навряд чи воно за умови необхідності дозволу

органу опіки, ну, по суті, це ж дублювання. Тобто дозвіл і згода, дозвіл і згода – це дублювання функцій. Для чого воно потрібно? Для того, щоб не відбувалося зменшення майна або припинення майна, тут зрозуміло.

Більше того, я от би, знаєте, як в контексті того, що доволі довго обговорюємо договір дарування, так, для подумати більше. Ми, коли цю першу постанову ухвалювали в контексті, що не кваліфікували договір дарування без дозволу органу опіку і піклування як нікчемний по 224-й Цивільного кодексу, заклали, по суті, критерій, тобто не зробили категоричний висновок, а сказали про дві штуки, що не відбувається припинення і не відбувається зменшення. Тобто тут в будь-якому випадку має залишатися люфт.

Насправді приватне право, воно дозволяє використовувати інструментарій свободи договору доволі специфічно. І передбачити, яким чином в майбутньому сконструюють, наприклад, той самий договір дарування без залишення цього люфту, що не відбувається припинення права або не відбудеться зменшення майна малолітньої або неповнолітньої особи. Тобто в цій частині я би все-таки закликав подумати відносно цього люфту і не робити категоричність, що будь-яке безоплатне набуття призводить до того, що немає необхідності отримувати дозвіл органу опіки. Тобтодесь щось має бути невеличке в будь-якому випадку. Більше того, можна далі продовжувати це все і говорити. За нерухоме майно потрібно платити податок. Податок – це витрати, витрати – це витрати малолітньої дитини. Тобто тут... якщо це єдиний об'єкт, який за нормами Податкового кодексу не буде оподатковуватись, це одна ситуація. Якщо це об'єкт 5 тисяч квадратних метрів, це трошки інша ситуація. Тому я тут закликав би подумати над цим люфтом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, Ігор Павлович Фріс, профільний підкомітет, немає необхідності, на вашу думку, щось ще враховувати, доопрацьовувати? Звичайно, буде ще висновок Головного юридичного управління Верховної Ради, тому ми завжди можемо повертатися до перегляду рішення комітету, якщо це потрібно, теж, нагадую для наших телеглядачів, хто буде дивитися в записі це засідання комітету і додивиться до цього місця.

Тому, Ігор Павлович, позиція ваша.

ФРІС І.П. У мене, доопрацьованим вважаю цей законопроект, з урахуванням, що якщо ми ще 65-у поправимо, ну, вообщє супер. Тому можна, думаю, виставляти на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, тоді пропоную, ставлю на голосування проект рішення комітету з урахуванням таблиці і тієї пропозиції Ігоря Павловича Фріса по статті 65 Цивільного кодексу...

ФРІС І.П. Сімейного.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сімейного, да. Да, Сімейного кодексу, яку він озвучив. Всім зрозуміло?

Тоді прошу, переходимо до голосування за запропонований проект рішення з урахуванням пропозиції Ігоря Павловича Фріса, як комітетської пропозиції це буде. Ніхто окремо не просив голосувати.

Прощу, Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик. Божик.

Васюк. Васюк.

Ватрас.

ВАТРАС В.А. Ватрас – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Почули.

Власенко. Власенко.

Гунько.

Демченко.

Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

Маслов – за.

Німченко. Німченко.

Новіков.

НІМЧЕНКО В.І. Німченко – за.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, Німченко – за.

Новіков теж, почув – за. Правильно?

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За – Павліш.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболєв.

Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Стефанчук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За. Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я бачу, що голосів вистачає.

БОЖИК В.І. Пане голово, Божик – за. У мене інтернет трошки поганий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, немає зараз, як ми чуємо, Сергія Володимировича Власенка, то результати я оголошую, проводжу підрахунок і оголошую результати.

Відповідно 12 членів комітету – за, проти – 0, утримались – 0. Отже, рішення прийнято. Дякую, колеги.

Так, колеги, у нас основний порядок денний вичерпаний. Є пункт "Різне". Чи є необхідність щось в "Різному" голосувати?

Ігор Колісник, керівник секретаріату, чи є необхідність розглядати?

КОЛІСНИК І.В. Пропозицій в секретаріату комітету немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Від членів комітету нічного немає?

Тоді всім дякую за участь в сьогоднішньому засіданні комітету. Бережіть себе і своїх рідних, і близьких. Тримаймося. І всім безпеки і якнайшвидшого справедливого миру. Дякую. До зустрічі.